

Sygn. akt IX Ca 1487/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 marca 2022 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IX Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Agnieszka Żegarska(spr.)
Protokolant:	st.sekr.sąd.Agnieszka Najdrowska

po rozpoznaniu w dniu 24 lutego 2022 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa J. K. i B. L.

przeciwko Z. K.

o uznanie za niegodnego dziedziczenia

na skutek apelacji powodów od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 15 listopada 2021 r., sygn. akt I C 3519/20,

I.zmienia zaskarżony wyrok w punkcie II w ten sposób, że zasądza od powodów na rzecz pozwanego kwotę 557 zł (pięćset pięćdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu , z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, za czas od dnia 18 marca 2022 r., do dnia zapłaty,

II.oddała apelację w pozostałym zakresie,

III.zasądza od powodów na rzecz pozwanego kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu za postępowanie odwoławcze z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, za czas od dnia uprawomocnienia orzeczenia o kosztach procesu za II instancję ,do dnia zapłaty.

Agnieszka Żegarska

Sygn. akt IX Ca 1487/21

UZASADNIENIE

Powodowie J. K. i B. L. wnieśli do Sądu Rejonowego w Olsztynie pozew o uznanie Z. K. za niegodnego dziedziczenia spadku po A. K., zmarłej w dniu 21 grudnia 2017 r. w O..

Wyrokiem z dnia 15 listopada 2021 r., sygn. akt I C 3519/20, Sąd Rejonowy w Olsztynie oddalił powództwo J. K. i B. L.. Ponadto Sąd zasądził od powodów na rzecz pozwanego zwrot kosztów procesu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Sąd Rejonowy ustalił, że A. K. zmarła 21 grudnia 2017 r. w O., gdzie ostatnio stale zamieszkiwała. W chwili śmierci spadkodawczyni była wdową. Posiadała troje dzieci: J. K., B. L., Z. K..

Spadkodawczyni w dniu 5 listopada 1996 r. sporządziła przed notariuszem A. U. testament, w którym do całości spadku, w częściach równych powołała wszystkie swoje dzieci.

Powodowie J. K. i B. L. wyjechali z kraju i zamieszkali za granicą odpowiednio w 1984 r. i 1990 r. Od tego czasu utrzymywali kontakty z matką telefonicznie lub poprzez wzajemne odwiedziny. Po 2008 r., ze względu na stan zdrowia spadkodawczyni, kontakty te ograniczyły się do odwiedzin powodów matki w Polsce i rozmów telefonicznych.

W kraju na stałe zamieszkiwał pozwany Z. K., który utrzymywał stały, osobisty kontakt ze spadkodawczynią i opiekował się nią. Powodowie mieli zastrzeżenia co do sposobu sprawowania opieki nad matką przez pozwanego, co było powodem konfliktu między rodzeństwem. Spadkodawczyni miała żal do powodów ze względu na rzadkie odwiedziny.

W dniu 26 stycznia 2015 r. przed notariuszem A. U. spadkodawczyni sporządziła nowy testament, którym odwołała testament z 5 listopada 1996 r. i do całości spadku powołała swojego syna Z. K.. Podczas wizyty w kancelarii notarialnej zachowanie spadkodawczyni nie wzbudziło żadnych wątpliwości notariusza, ani podejrzeń co do stanu jej kondycji psychicznej.

Dnia 5 kwietnia 2017 r. została zawarta umowa dożywocia, na podstawie której spadkodawczyni przeniosła na pozwanego przysługujący jej udział w wysokości 5/8 części we współwłasności lokalu położonego w O. przy ul. (...).

Pozwany nie poinformował rodzeństwa o żadnym ze sporządzonych aktów notarialnych.

W chwili sporządzenia testamentu z dnia 26 stycznia 2015 r. spadkodawczyni była w stanie wyłączającym świadome i swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli. Wynika to z rozpoznanego w 2017 r. otępienia mieszanego w chorobie Alzheimera. Schorzenie postępowało sukcesywnie na przestrzeni ostatnich lat życia spadkodawczyni. Zaburzenia pamięciowe i otępienne zaczęły postępować od 2008 r. W dacie sporządzenia tego testamentu schorzenie objawiało się zaburzeniami czynności takich jak pamięć, myślenie, orientacja, rozumienie, liczenie, język czy ocena sytuacji. Spadkodawczyni miała również znaczne problemy ze wzrokiem, Była uzależniona od otoczenia, nie była w stanie funkcjonować samodzielnie i wymagała pomocy osób trzecich. Nie była zdolna do podejmowania racjonalnych decyzji i załatwiania jakichkolwiek spraw. W 2016 r. głębokość deficytu poznawczego spadkodawczyni osiągnęła poziom powodujący niezdolność do samodzielnej egzystencji. W tym czasie matką zajmował się pozwany.

Postanowieniem z dnia 8 czerwca 2020 r., w sprawie o sygn. I Ns 112/18, Sąd Rejonowy w Olsztynie stwierdził, że spadek po A. K., zmarłej w dniu 21 grudnia 2017 r., na podstawie testamentu notarialnego sporządzonego w dniu 5 listopada 1996 r. przed notariuszem A. U. nr (...) nabyli z dobrodziejstwem inwentarza powodowie i pozwany po 1/3 części spadku każde z nich.

W dalszej części uzasadnienia Sąd I instancji wskazał, że powództwo podlegało oddaleniu.

Sąd wziął pod uwagę całokształt materiału dowodowego przedstawionego przez strony, w tym wszelką przedłożoną dokumentację, jak również zeznania wszystkich wskazanych przez nich świadków. Dowody te nie potwierdziły faktów, które w ocenie Sądu uzasadniałyby uwzględnienie powództwa.

Powodowie wskazywali, że jako spadkobiercy testamentowi po A. K. mają oni interes prawny w domaganiu się uznania pozwanego za niegodnego dziedziczenia. Ich zdaniem pozwany mógł w celu osiągnięcia własnej korzyści majątkowej doprowadzić spadkodawczynię do niekorzystnego rozporządzenia mieniem poprzez sporządzenie przez nią testamentu z 26 stycznia 2015 r.

Sąd nie przyznał słuszności podniesionemu przez pozwanego zarzutowi przedawnienia roszczenia i wskazał, że określony w art. 929 k.c. termin rozpoczął swój bieg dopiero 8 czerwca 2020 r., tj. w dniu, kiedy zapadło orzeczenie Sądu I instancji w sprawie I Ns 112/18.

Dalej Sąd I instancji wskazał, że nie ustalono, aby zostały spełnione przesłanki z art. 928 § 1 k.c. Zdaniem powodów pozwany popełnił przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. polegającego na tym, że w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził spadkodawczynię do niekorzystnego rozporządzenia mieniem poprzez sporządzenie przez nią testamentu z dnia 26 stycznia 2015 r., czym spełnione zostały przesłanki art. 928 § 1 pkt 1 i 2 k.c. Sąd wskazał, że nie można uznać, aby pozwany działał w celu osiągnięcia korzyści i wykorzystując stan zdrowia matki pozwolił jej na sporządzenie przez nią testamentu z dnia 26 stycznia 2015 r. Jednocześnie Sąd zauważył, że nie można stwierdzić, że spadkodawczyni niekorzystnie rozporządziła swoim mieniem, bowiem testament ze swej natury zaczyna obowiązywać dopiero po śmierci spadkodawcy.

Ustalenia poczynione przez Sąd I instancji nie dały również podstaw do przyjęcia, że spadkodawczyni sporządziła testament pod wpływem sugestii pozwanego. Sąd za uzasadnione uznał stwierdzenie, że podważona przez powodów treść sporządzonego przez spadkodawczynię testamentu może być naturalną konsekwencją utraty zaufania i słabnącego kontaktu z powodami. Z kolei powołanie do spadku wyłącznie pozwanego świadczyć mogło, zdaniem Sądu I instancji, o intencji przysporzenia mu majątku jako osobie pozostającej z nią w najbliższej relacji.

O kosztach procesu Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. z uwagi na fakt, że powodowie przegrali proces w całości. Wysokość zasądzonych na rzecz pozwanego kosztów procesu ustalona została w oparciu o przedłożony przez reprezentującego go pełnomocnika spis.

Apelację od powyższego wyroku wnieśli powodowie, zaskarżając go w całości.

Zaskarżonemu orzeczeniu powodowie zarzucili:

A. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

a) art. 928 § 1 pkt 2 k.c. w zw. z art. 86 § 1 k.c. poprzez jego błędne zastosowanie, a w konsekwencji uznanie, że pozwany nie nakłonił podstępem spadkodawczyni A. K. do sporządzenia testamentu z dnia 26 stycznia 2015 r., w sytuacji gdy świadomie, celowo i w sposób zamierzony wyzyskał niezdolność spadkodawczyni do prawidłowego postrzegania rzeczywistości, poprzez skłonienie jej do sporządzenia tego testamentu;

b) art. 928 § 1 pkt 1 k.c. w zw. z art. 286 § 1 k.k. poprzez jego niezastosowanie, a w konsekwencji niewłaściwe uznanie, że pozwany nie dopuścił się umyślnie ciężkiego przestępstwa oszustwa przeciwko spadkobierczyni A. K. w ten sposób, że w celu osiągnięcia własnej korzyści majątkowej, wyzyskując niezdolność spadkodawczyni do podejmowania przedsiębranego działania, doprowadził spadkodawczynię do niekorzystnego rozporządzenia własnym mieniem poprzez sporządzenie przez nią testamentu z dnia 26 stycznia 2015 r., a także umowy dożywocia 5 kwietnia 2017 r.;

B. naruszenie przepisów postępowania, tj.:

a) art. 233 § 1 k.p.c. mające istotny wpływ na wynik postępowania, polegające na dowolnej ocenie zebranego materiału dowodowego i w konsekwencji niewłaściwym uznaniu, że zachowanie pozwanego wobec spadkodawczyni przy sporządzeniu testamentu z dnia 26 stycznia 2015 r. nie nosiło znamion nakłonienia podstępem oraz, że zachowanie pozwanego wobec spadkodawczyni przy sporządzaniu testamentu z dnia 26 stycznia 2015 r. oraz umowy dożywocia z dnia 5 kwietnia 2017 r. nie nosiło znamion dopuszczenia się przestępstw oszustwa z art. 286 § 1 k.k.

b) art. 98 k.p.c. oraz § 2 pkt 1 w zw. z art. 15 ust. 1 i 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, poprzez ich nieprawidłowe zastosowanie i

będące jego konsekwencją zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego w wysokości przekraczającej sześciokrotność stawki minimalnej oraz wartość przedmiotu sporu;

C. nierozpoznanie istoty sprawy, poprzez zupełne pominięcie oceny zachowania pozwanego przy sporządzaniu umowy dożywocia z dnia 5 kwietnia 2017 r. pod kątem wskazanej w art. 928 § 1 pkt 1 k.c. w zw. z art. 286 § 1 k.k. przesłanki uznania pozwanego za niegodnego dziedziczenia z uwagi na popełnienie przez niego oszustwa przeciwko A. K. polegającego na doprowadzeniu do niekorzystnego rozporządzenia przez nią własnym mieniem w postaci udziału w lokalu mieszkalnym przy ul. (...) w O. za pomocą wyzyskania niezdolności spadkodawczyni do należytego pojmowania przedsiębranego działania.

Wskazując na powyższe zarzuty powodowie wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Olsztynie oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów zwrotu kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Odpowiedź na apelację wniósł pozwany, wnosząc o oddalenie apelacji powodów w całości. Jednocześnie wniósł o zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego poniesionych kosztów postępowania za instancję odwoławczą w kwocie 2 460 zł z tytułu wynagrodzenia pełnomocnika.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja była uzasadniona jedynie w zakresie naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 98 k.p.c. oraz § 2 pkt 1 w zw. z art. 15 ust. 1 i 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

W pierwszej kolejności zauważyć należy, że stosownie do treści art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez radcę prawnego zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach. Zgodnie natomiast z art. 109 § 2 k.p.c., orzekając o wysokości przyznanych stronie kosztów procesu, sąd bierze pod uwagę celowość poniesionych kosztów oraz niezbędność ich poniesienia z uwagi na charakter sprawy. Przy ustalaniu wysokości kosztów poniesionych przez stronę reprezentowaną przez pełnomocnika będącego adwokatem, radcą prawnym lub rzecznikiem patentowym, sąd bierze pod uwagę niezbędny nakład pracy pełnomocnika oraz czynności podjęte przez niego w sprawie, w tym czynności podjęte w celu polubownego rozwiązania sporu, również przed wniesieniem pozwu, a także charakter sprawy i wkład pełnomocnika w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia.

W ocenie Sądu Okręgowego przepis art. 109 § 2 k.p.c. w obecnym brzmieniu pozwala zatem sądowi weryfikować przedstawiony spis kosztów mając na uwadze poniesiony nakład pracy pełnomocnika związany ze stopniem faktycznego i prawnego skomplikowania sprawy, w kontekście zasad i stawek zawartych w przepisach rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (tj. Dz.U. z 2018 r. poz. 265).

W § 15 ust. 3 wskazanego rozporządzenia ustawodawca wskazał z kolei, że opłatę w sprawach wymagających przeprowadzenia rozprawy ustala się w wysokości przewyższającej stawkę minimalną, która nie może przekroczyć sześciokrotności tej stawki, ani wartości przedmiotu sprawy, jeśli uzasadnia to:

1) niezbędny nakład pracy radcy prawnego, w szczególności poświęcony czas na przygotowanie się do prowadzenia sprawy, liczba stawień w sądzie, w tym na rozprawach i posiedzeniach, czynności podjęte w sprawie, w tym czynności podjęte w celu polubownego rozwiązania sporu, również przed wniesieniem pozwu;

2) wartość przedmiotu sprawy;

3) wkład pracy radcy prawnego w przyczynienie się do wyjaśnienia okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, jak również do wyjaśnienia i rozstrzygnięcia istotnych zagadnień prawnych budzących wątpliwości w orzecznictwie i doktrynie;

4) rodzaj i zawilość sprawy, w szczególności tryb i czas prowadzenia sprawy, obszerność zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego lub biegłych sądowych, dowodu z zeznań świadków, dowodu z dokumentów, o znacznym stopniu skomplikowania i obszerności.

Zgodnie z § 15 ust. 1 rozporządzenia w sprawie opłat za czynności radców prawnych, opłaty stanowiące podstawę zasądzania kosztów zastępstwa prawnego ustala się z uwzględnieniem stawek minimalnych określonych w rozdziałach 2–4. § 2 określa, że stawka minimalna, przy wartości przedmiotu sporu do 500 zł wynosi 90 zł. Jednocześnie § 15 ust. 3 rozporządzenia wskazuje, że opłatę w sprawach wymagających przeprowadzenia rozprawy ustala się w wysokości przewyższającej stawkę minimalną, która nie może przekroczyć sześciokrotności tej stawki, ani wartości przedmiotu sprawy, jeśli uzasadniają to szczególne przesłanki wymienione w tym przepisie.

Z powyższego wynika zatem, że maksymalna kwota, jaka mogła zostać zasądzona, nawet przy uwzględnieniu szczególnych okoliczności, o których mowa w § 15 ust. 3 rozporządzenia, wynosi 540 zł i w tym zakresie wyrok Sądu Rejonowego podlegał zmianie na podstawie art. 386§1 k.p.c.

W pozostałym zakresie apelacja nie była zasadna i podlegała oddaleniu.

Poczynając od najdalej idącego zarzutu nierozpoznania istoty sprawy należy wskazać, że Sąd I instancji nie uchylił się od rozpoznania materii będącej przedmiotem niniejszego postępowania.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że powodowie upatrywali zarzucaną pozwanemu niegodność dziedziczenia w doprowadzeniu spadkodawczyni (przy wykorzystaniu jej niemożności do dostatecznego rozeznania skutków swego działania) do sporządzenia w 2015 r. nowego testamentu, w którym do dziedziczenia w całości został powołany pozwany. W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd I instancji tak sformułowany zarzut rozpoznał, co znajduje odzwierciedlenie w uzasadnieniu wyroku. W tym zakresie Sąd Okręgowy w całości przyjmuje za własne poczynione przez Sąd Rejonowy ustalenia faktyczne i przeprowadzoną ocenę prawną. Za niezasadny uznał zatem Sąd Okręgowy zarzut naruszenia art. 928 § 1 pkt 2 k.c. w zw. z art. 86 § 1 k.c. bowiem, jak słusznie wskazał Sąd I instancji, w niniejszej sprawie brak jest podstaw do przyjęcia, że pozwany podstępem nakłonił spadkodawczynię do sporządzenia testamentu z dnia 26 stycznia 2015 r. poprzez świadome, celowe i zamierzone wyzyskanie niezdolności spadkodawczyni do prawidłowego postrzegania rzeczywistości. Przyczynę niegodności dziedziczenia mogą stanowić także zachowania spadkobiercy polegające na nakłonieniu spadkodawcy podstępem lub groźbą do sporządzenia lub odwołania testamentu albo przeszkodzenia mu, w taki sam sposób, w dokonaniu jednej z tych czynności.

W orzecznictwie podkreśla się, że przesłanka uznania za niegodnego dziedziczenia w postaci podstępnego działania spadkobiercy może być spełniona tylko wtedy, gdy spadkodawca sporządza lub odwołuje testament wbrew swojej rzeczywistej woli. Ustalenie rzeczywistego zamiaru spadkodawcy jest jednak niemożliwe, gdy sporządzając testament spadkodawca pozostawał w stanie wyłączającym świadome podjęcie takiej decyzji (Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 18.12.2014 r., VI ACa 304/14, LEX nr 1733758). Sam fakt sporządzenia testamentu w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, nie może być utożsamiany z podstępnym nakłonieniem do sporządzenia czy odwołania testamentu. Fakty te mogą ze sobą współistnieć, ale wadliwość oświadczenia woli wynikająca z braku zdolności testowania, sama z siebie nie dowodzi podstępu. Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego, w chwili sporządzenia testamentu z dnia 26 stycznia 2015 r., spadkodawczyni była w stanie wyłączającym świadome i swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli. Samo ustalenie tego faktu nie może jednak świadczyć o podstępnym nakłanianiu spadkodawczyni do sporządzenia nowego testamentu.

W zakresie zarzucanej pozwanemu niegodności dziedziczenia, którą powodowie upatrywali w doprowadzeniu spadkodawczyni do zawarcia umowy dożywocia z 2017 r., w ocenie Sądu Okręgowego brak jest przesłanek do

stwierdzenia, że do tej czynności prawnej doszło w warunkach dopuszczenia się przez pozwanego umyślnego, ciężkiego przestępstwa przeciwko spadkodawcy. Powodowie nie udowodnili, że pozwany swym zachowaniem wyczerpał znamiona przestępstwa z art. 286 § 1 k.k., który penalizuje zachowanie polegające na doprowadzeniu innej osoby do niekorzystnego rozporządzenia własnym lub cudzym mieniem za pomocą wprowadzenia jej w błąd albo wyzyskania błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania, przy czym sprawca działa w celu osiągnięcia korzyści majątkowej. Tym samym za niezasadny uznał Sąd Okręgowy zarzut naruszenia art. 928 § 1 pkt 1 k.c. w zw. z art. 286 § 1 k.k.

Zgodnie z art. 928 pkt1 k.c. spadkobierca może być uznany przez Sąd za niegodnego dziedziczenia w przypadku gdy dopuścił się umyślnie ciężkiego przestępstwa przeciwko spadkodawcy.

Przepis art. 928 § 1 pkt 1 k.c. wymaga, aby przestępstwo uzasadniające niegodność dziedziczenia było przestępstwem ciężkim. Według w zasadzie jednolitego poglądu doktryny i orzecznictwa ocena zachowania spadkobiercy z punktu widzenia popełnienia przestępstwa powinna być dokonywana na podstawie przepisów prawa karnego (Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 19 grudnia 2014 r., I ACa 787/14, LEX nr 1621091). Prawo karne nie posługuje się jednak pojęciem przestępstwa ciężkiego. Stwierdzenie, czy dane przestępstwo umyślne nosi znamię „ciężkości”, należy zatem do sądu cywilnego, który orzeka o uznaniu spadkobiercy za niegodnego. Jak wskazuje się w orzecznictwie, o tym, czy umyślne przestępstwo przeciwko spadkodawcy może być uznane za ciężkie, decydują okoliczności konkretnego przypadku.

Katalog ciężkich przestępstw, których popełnienie może być przesłanką do uznania spadkobiercy za niegodnego dziedziczenia nie jest ograniczony wyłącznie do przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu spadkodawcy. Zgodnie z dominującym w doktrynie poglądem, przyczyną niegodności dziedziczenia mogą być również przestępstwa przeciwko mieniu. Jednocześnie w orzecznictwie wskazuje się, że za niegodną dziedziczenia może być uznana osoba, która dopuszcza się wobec spadkodawcy czynu stanowiącego umyślne, ciężkie przestępstwo przeciwko jego mieniu, o ile jego konsekwencje godzą w podstawy egzystencji pokrzywdzonego (tak m.in. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 2 października 2015 r. I ACa 396/15). Jako przykłady takich czynów w orzecznictwie wskazuje się m.in. spalenie domu, stanowiącego centrum życia spadkodawcy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2014 r., V CSK 109/13). Podkreślenia wymaga także, że przestępstwo spełniające powyższe wymagania musi być skierowane przeciwko spadkodawcy. Popełnienie nawet najcięższego przestępstwa umyślnego skierowanego przeciwko osobie innej niż spadkodawca, nie będzie stanowiło podstawy do uznania spadkobiercy za niegodnego. Warunkiem jest, aby zachowanie sprawcy było szkodliwe względem spadkodawcy, co nie zawsze musi pokrywać się ze społeczną szkodliwością takiego czynu.

Zawarta 5 kwietnia 2017 r. przez A. K. i Z. K. umowa dożywocia, nie spowodowała negatywnych skutków dla spadkodawczyni i z pewnością nie godziła w podstawy jej egzystencji. Umowa dożywocia, ze swej natury zapewnia bowiem zbywającemu dożywotnie utrzymanie. Zgodnie z treścią art. 908 k.c. nabywca nieruchomości, w braku odmiennej umowy, powinien przyjąć zbywcę jako domownika, dostarczać mu wyżywienia, ubrania, mieszkania, światła i opału, zapewnić mu odpowiednią pomoc i pielęgnowanie w chorobie oraz sprawić mu własnym kosztem pogrzeb odpowiadający zwyczajom miejscowym. Nie można zatem stwierdzić, że pozwany dopuścił się umyślnie ciężkiego przestępstwa przeciwko spadkodawczyni.

Co do zarzutu naruszenia przepisów postępowania, wskazać należy, że dla skuteczności zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. konieczne jest wskazanie przyczyn dyskwalifikujących postępowanie sądu oraz określenie, jakie kryteria oceny naruszył sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im je przyznając, względnie stwierdzenie, że rażąco naruszył zasady logicznego rozumowania oraz doświadczenia życiowego i że uchybienie to mogło mieć wpływ na wynik sprawy. Wyłącznie ocena rażąco błędna lub oczywiście sprzeczna z treścią materiału dowodowego nieodpowiadająca zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, może czynić zasadnym zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 11 sierpnia 2017 r., sygn. VI ACa 1914/16).

Powyższy zarzut powodowie odnieśli do zebranego w sprawie materiału dowodowego, nie wskazując żadnych konkretnych dowodów. Ponadto należy mieć na uwadze, że sąd w ramach swoich kompetencji posiada swobodę w ocenie wiarygodności i mocy dowodów i dokonuje tej oceny według własnego przekonania powziętego w wyniku bezpośredniego zetknięcia się z dowodami.

Wobec powyższego, poza zmianą zaskarżonego orzeczenia w omówionym wyżej zakresie, apelację oddalono na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach procesu za instancję odwoławczą Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji na podstawie art.98§1i § 1¹,§3 k.p.c. w zw. z art.391§1 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 1 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 roku.

Agnieszka Żegarska